

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Matyáš Novák
Téma práce:	Spotřebitelské zájmy v regulaci strážců internetu v soutěžním právu EU a USA
Rozsah práce:	158 921 znaků včetně mezer
Datum odevzdání práce:	23. 6. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma posuzované DP dobře zapadá do aktuální diskuse o regulaci digitálních či online trhů a práci samu lze označit za svébytný pohled na tuto regulaci očima zájmů spotřebitele. Jedná se o téma, které je nejen aktuální, ale zdaleka ještě nevyčerpané. Poznání fungování těchto trhů z hlediska ohrožení hospodářské soutěže, studium jejich více či méně vhodné regulace, zohlednění oprávněných zájmů všech dotčených stran..., to všechno jsou otázky nanejvýš současné, důležité a je dobře, že se jim autor pokusil svým originálním způsobem věnovat.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma DP je náročné co do nalezení jeho původního uchopení či nasvícení. Sám popis obsahu regulace tzv. strážců online trhů, který práce rovněž ve zhuštěné podobě přináší, by byl málo původní a je již zpracován a diskutován i v domácím prostředí. Auto však učinil svou práci zajímavou jednak srovnáním mezi EU a USA, v důsledku čehož si nevystačil se znalostí soutěžního práva EU a textu Aktu od digitálních tržích (DMA), ale musel vyhledat a zpracovat i dostatek informací o návrzích legislativy, kterou aktuálně projednává Kongres USA. Tím se jeho práce stala náročnější nejen počtem i rozmanitostí pramenů, ale i potřebou seznámit se v základech s antitrustem USA. Vzhledem k tomu, že se navíc rozhodl podívat na novou regulaci strážců online trhů prizmatem čtyř hlavních zájmů spotřebitele (cena-kvalita-výběr-inovace), musel se seznámit i s teoriemi ohledně místa spotřebitele, jeho blahobytu a dalších zájmů v ochraně hospodářské soutěže. Téma bylo tedy z hlediska nároků kladených na DP přiměřeně náročné a umožňovalo prověřit znalosti a dovednosti diplomanta na více úrovních.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do tří obsahových kapitol, Úvodu a Závěru. Toto členění dobře odráží autorovu metodu a z ní vycházející logiku výkladu. Nejprve je čtenáři vysvětleno místo

koncového spotřebitele a jeho oprávněných zájmů v soutěžním právu EU i USA, následně jsou stručně představeny legislativní akty, které mají (v případě EU), nebo by měly v případě schválení (v USA) zajistit regulaci strážců online trhů ve prospěch soutěže, jejich ostatních účastníků i koncových spotřebitelů. V hlavní a nejpřínosnější kapitole práce pak autor systematicky, povinnost za povinností, resp. zákaz za zákazem, rozebírá obsah předpisů EU a USA z pohledu čtyř oprávněných zájmů spotřebitele. Tato struktura práce je nejen logická, ale v rámci zvoleného rámce výzkumu i relativně vyčerpávající – autor díky ní nabízí systematického průvodce pro zkoumaných předpisech pohledem koncového spotřebitele. Chvályhodnou součástí struktury jsou dílčí závěry u každé ze tří obsahových kapitol.

Z hlediska formálního má DP standardní náležitosti, poznámkový aparát, seznam zkratk a pramenů, přílohu shrnující hlavní zjištění. Je napsána srozumitelným právním jazykem, byť s drobnými jazykovými neobratnostmi a pravopisnými nedostatky (zejména v psaní velkých písmen, např. sněmovna reprezentantů spojených států na str. 19, nebo chicagská škola a jindy Chicagská škola, ačkoli jde stále o doktrinální směr v soutěžní teorii a právu atd.) a nakonec i terminologickými nedoděly (nesoustavná práce a anglicismy, nevyužívání existující české terminologie, viz např. na str. 17, kde chybným předkladem stojí „politická ekonomika“ namísto „politické ekonomie“ a kde je angl. *tipping* přeloženo jako „převrácení“ trhů, ačkoliv český text DMA používá spojení „vychýlení trhů ve prospěch...“ apod.). Celkově však práce i po formální stránce dostojí nárokům kladeným na DP na Právnické fakultě UK.

4. Vyjádření k přednostem a nedostatkům práce

Za největší klad práce považují samo uchopení tématu a z něj vycházející originální, přehledné a logické - a jak již bylo napsáno – i vyčerpávající zpracování. Autor nabídl původní, jasně odůvodněný a strukturovaný náhled na srovnání předpisů EU a USA a jeho výsledný text není jen dalším opakováním odjinud převzatých popisů a hodnocení, ale skutečným novým pohledem či přímo poznáním. Obohacení vzájemného srovnání EU/USA o hledisko spotřebitelských zájmů umožňuje ukázat více než jen shody a rozdíly obou regulací (které jsou očekávatelné), ale může nabídnout i jejich hodnocení z hlediska, které je soutěžnímu právu vlastní a je prakticky důležité. Autor tedy naplnil základní cíl každého výzkumníka, kterým je přispět, alespoň střípkem, k existujícímu poznání a diskusi o něm. Jeho DP je z tohoto důvodu cenným počinem.

Auto prokázal schopnost práce s prameny soutěžního práva EU a USA, s komentářovou literaturou i judikaturou. Nespokojil se s hodnotícím srovnáním textů předpisů, ale snažil se k nim dohledat praktické příklady v rozhodovací praxi nebo komentáře v odborné literatuře.

Za přínos považují systematické zpracování legislativních návrhů projednávaných v Kongresu USA, což je obsahově problematika, které byla prozatím v ČR věnována nedostatečná pozornost. Autor přitom ukázal, že přístup navrhovatelů těchto předpisů může být v lecčems inspirativní pro právní teorii i praxi na evropském kontinentu.

DP má i některé nedostatky. Vedle jazykových neobratností a chyb, o kterých již bylo psáno výše, jde zejména o jistou zkratkovitost, stručnost a intuitivnost některých analýz a závěrů. Autor sice správně vynechal části předpisů, které pro zhodnocení jejich přínosů pro spotřebitele byly méně podstatné (definici strážců, nápravná opatření...), jen velmi stručně však píše, že tak učinil na základě svého předběžného hodnocení, aniž by podal alespoň základní vysvětlení. Rovněž čtyři zájmy spotřebitele autor vyjmenovává a vysvětluje velmi správně z hlediska toho, co sleduje právo ochrany hospodářské soutěže, podrobněji však tyto čtyři chráněné zájmy dále nespecifikuje co do kritérií jejich většího či menšího naplnění, aby s jejich pomocí mohl adekvátně analyzovat. Sama analýza jednotlivých příkazů či zákazů ukládaných strážcům v nových předpisech je pak místy (nikoli vždy) jen intuitivní a jejich efekty pro spotřebitele tak zůstávají spíše odhadnuté.

Ačkoliv s většinou závěrů autora lze souhlasit, odborná práce si žádá více vysvětlování a odůvodňování (a to ještě způsobem, který vychází z přesněji vymezených předpokladů), aby bylo možné se o takové závěry skutečně opřít. Z části je tento nedostatek pochopitelný, neboť v rozměrech DP a v čase, který je obvykle k dispozici na její zpracování, není reálné provést srovnávací a hodnotící výzkum takového rozsahu do takové hloubky. Na straně druhé mohl autor alespoň v Závěru (který je vzhledem k rozsahu srovnání poměrně stručný) nabídnout více a zjištěné výsledky podrobněji a důsledněji vysvětlit. Rovněž tabulka v Příloze DP, sama o sobě zajímavá a přínosná, toho mohla sdělit více, pokud by autor např. hledal nějakou sofistikovanější interpretaci 12 odpovědí NE ve sloupcích Kvalita a Cena – vždyť jde o hlediska, na která je běžný spotřebitel rozhodně více zaměřen než na Výběr a Inovace. Přinejmenším jsou tyto připomínky důležitými doporučeními pro případ, že by se autor rozhodl tématu dále věnovat na úrovni rigorózní či disertační práce.

Přínos DP však jednoznačně převažuje nad uvedenými nedostatky. Celkově proto posuzovanou DP hodnotím kladně, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji – při skvělém zvládnutí ústní obhajoby – hodnotit stupněm výborně.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	ANO
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	ANO
Logická stavba práce	ANO
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Na velmi dobré úrovni
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Ne vždy vyrovnaná, celkově na odpovídající úrovni
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Na velmi dobré úrovni

Jazyková a stylistická úroveň	Na velmi dobré úrovni, avšak s jistými nedodělkami
--------------------------------------	--

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ.
Navržený klasifikační stupeň	VÝBORNĚ, při odpovídajícím zvládnutí obhajoby

Otázky k obhajobě:

1. Jsou předpisy, které jste v DP analyzoval, v úhrnu více pro spotřebitele, nebo více pro soutěž (pro přístup na trhy a rivalitu na nich)? S ohledem na překvapivě vysoký počet NE u nejvíce spotřebitelských zájmů (cena a kvalita, ale v nemalém počtu i inovace) lze o spotřebitelském zacílení těchto regulací pochybovat.

2. Kdybyste měl více specifikovat čtyři hlavní, soutěží chráněné zájmy spotřebitele tak, abyste mohl přesněji klasifikovat jejich větší či menší naplnění, co by bylo měřitelným kritériem příslušným pro hodnocení naplnění každého z těchto zájmů?

V Praze dne 1. 7. 2023

Václav Šmejkal

doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.
vedoucí diplomové práce